

DOBRUDŽA - SPREGLEDANI KOŠČEK RAJA V ZALEDJU ČRNEGA MORJA

// Aleksander Kozina

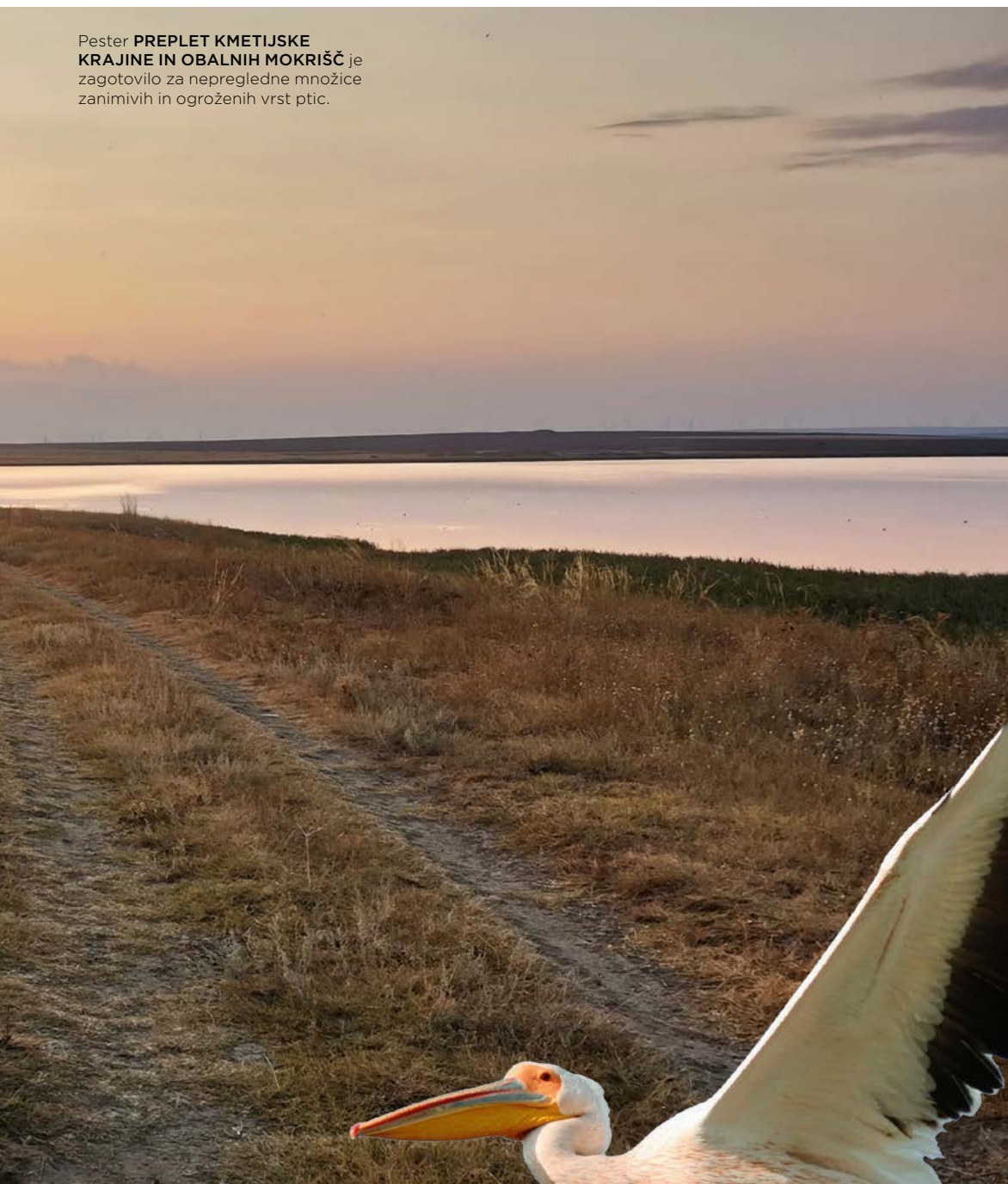
*V senci znamenite Delte Donave se skriva preostanek pokrajine Dobrudže. Čudovit preplet kmetijske krajine in ogromnih obalnih mokrišč, v katerih kraljujeta obe vrsti v Evropi živečih pelikanov. Družbo jima dela izjemen spremljevalni orkester ornitoloških zanimivosti z ribjim galebom (*Ichthyaetus ichthyaetus*) in črnomorskim kupčarjem (*Oenanthe pleschanka*) na čelu. Ponudba vrst, ki je čisto preveč mamljiva, da bi bila 15-urna vožnja iz Slovenije za nas kakršna koli ovira.*

Sredi noči, ko vsi pošteni ljudje že zdavnaj spijo, se naš avto previdno prebija po lokalnih cestah vzhodne Romunije. Po številnih kavah manevriramo med neštetimi »kraterji« in »udarnimi jamami« v cestah. Mimo nas po njih veselo poskakujejo avtobusi, dostavni kombiji in tovornjaki. Preden nas prehitijo, nas z žmiganjem opomnijo, kakšni polži smo. Ohranjanje amortizerjev in podvozja v Romuniji ne sodi med pogoste vrednote. Proti jutru po dolgotrajni vožnji končno dosežemo cilj – Črno morje. Sledi še kratek enourni spanec v avtu in enotedensko ptičarjenje se lahko začne!

ZALEDJE DELTE DONAVE

Ornitološko raziskovanje smo začeli v Severni Dobrudži (romunski del), kjer smo se večino časa zadrževali na območju okoli mesta Navodari in vasice Vadu. Severno od slednje se začenja ogromen

Pester **PREPLET KMETIJSKE KRAJINE IN OBALNIH MOKRIŠČ** je zagotovilo za nepregledne množice zanimivih in ogroženih vrst ptic.

ZNAČILNOSTI DEŽELE

Površina:

15.588 km² (romunski del);
7.566 km² (bolgarski del)

Število prebivalcev:

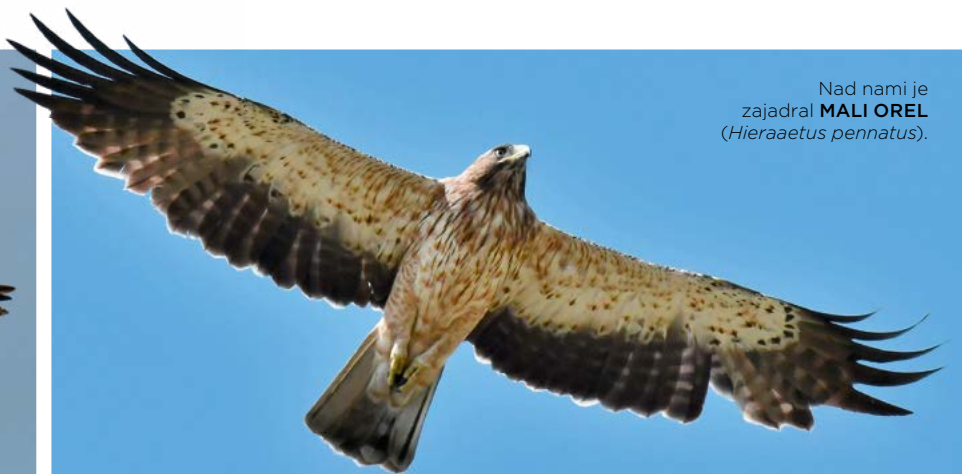
900.000 (romunski del);
310.000 (bolgarski del)

ROŽNATI PELIKAN
(*Pelecanus onocrotalus*)

V okolici Rta Kaliakra so se zadrževali številni pobrežniki, med njimi tudi **MOČVIRSKI MARTINCI** (*Tringa glareola*) in **MALI PRODNIKI** (*Calidris minuta*).

Nad nami je zajadral **MALI OREL** (*Hieraaetus pennatus*).

Jezeri Durankulak in Shabla sta pomembni gnezdišči **PLEVELNE TRSTNICE** (*Acrocephalus agricola*).

ČRNOMORSKI KUPČARJI

(*Oenanthe pleschanka*) so nemoteno skakljali po razvalinah trdnjave.

V grmovnih in gozdnih sestojih na Kaliakri so našo pozornosti zbudili pri nas zelo redki **MALI MUHARJI** (*Ficedula parva*).

RJAVOPERUTA KOMATNA TEKICA (*Glareola pratincola*)

sistem lagun, ki se nadaljuje v delto Donave. V nasprotju z delto, kjer brez čolna in lokalnih vodnikov ni veliko možnosti za raziskovanje, je ta del veliko bolj prijazen za samostojno odkrivanje njegovih skrivnosti.

V manjšem jezercu na začetku vasi se je trlo pobrežnikov vseh velikosti, med katerimi so se nam zdeli najbolj zanimivi ploskokljunci (*Calidris falcinellus*). Čudovito kuliso so nad vodo dopolnjevale vse tri vrste »močvirskih« čiger, med katere se je pomešala tudi zelo glasna črnonoga čigra (*Gelochelidon nilotica*). Med sprehodi ob lagunah severno od vasi so nas preletavale jate rjastih kozark (*Tadorna ferruginea*) ter številni kodrasti (*Pelecanus crispus*) in rožnati pelikani (*Pelecanus onocrotalus*). V trstišču je mrgolelo različnih trstnic, med katerimi je stopala v ospredje plevelna trstnica (*Acrocephalus agricola*), ki v Evropi gnezdi samo v obsežnih sestojih trstičja ob Črnem morju. Zelo lepo smo si lahko ogledali rjavoperute komatne tekice (*Glareola pratincola*) in elegantne jezerske martinice (*Tringa stagnatillis*). V drevesnih sestojih smo lahko opazovali sirijskega detla (*Dendrocopos syriacus*) in številne seleče se belovrate muharje (*Ficedula albicollis*) ter rumene vrtnike (*Hippolais icterina*).

V bližini lagune Sinoe smo opazili edini primerek ribjega galeba v času našega obiska tega območja. Gre za vrsto, ki v Evropi gnezdi samo v delti Donave, kjer pa število gnezdečih parov iz leta v leto narašča. Na obrobju delte, ravno v bližini vasi Vadu, je v zadnjih letih začela gnezdit tudi belorepa priba (*Vanellus leucurus*), ki pa nam je na žalost ni uspelo videti.

Nekoliko bolj južno, v okolici mesta Navodari, smo na stepskih površinah večkrat opazovali blede kupčarje (*Oenanthe isabellina*), nad glavo pa nam je zajadral čudoviti mali orel (*Hieraaetus pennatus*). Nabor zanimivih ujed sta dopolnila še rjasta kanja (*Buteo rufinus*) in mali klinkač (*Aquila pomarina*).

Pestro ornitološko dogajanje so dopolnjevali štiriinožni stepski prebivalci, med katerimi so največ pozornosti zbudili tekunice (*Spermophilus citellus*) in zelo plašni zlati šakali (*Canis aureus*).

Na zadnji dan smo v Romuniji srečali tudi lokalnega ornitologa, ki se je pohvalil, da se je še pred nekaj dnevi oglasil v Škocjanskem zatoku, kamor je prišel pogledat pribo vrste *Vanellus cinereus* (z začasnim slovenskim imenom komatna priba).

Zanimive vrste ptic:

rožnati pelikan
(*Pelecanus onocrotalus*)

kodrasti pelikan
(*Pelecanus crispus*)

kratkonogi skobec
(*Accipiter brevipes*)

belorepa priba
(*Vanellus leucurus*)

ploskokljunec
(*Calidris falcinellus*)

ribji galeb
(*Ichthyaeetus ichthyaeetus*)

črnomoški kupčar
(*Oenanthe pleschanka*)

bledi kupčar
(*Oenanthe isabellina*)

plevelna trstnica
(*Acrocephalus agricola*)

TEKUNICA
(*Spermophilus citellus*)

RT KALIAKRA IN OKOLICA

Po nekaj dneh smo se odpravili proti jugu in prečkali mejo z Bolgarijo. Bolgarski del Dobrudže je približno dvakrat manjši kot romunski in ornitologu ponuja precej manj lokacij, kljub temu pa tudi tukaj najdemo izjemna območja in pester nabor redkih vrst. Poleg tega so tudi ceste tu veliko lepše in prijaznejše do jeklenih konjičkov kot v Romuniji. Komunikacija z domačini pa je bila v obeh državah pogosto kar izziv, saj angleščini do obal Črnega morja še ni uspelo dobro razširiti svojih lovk.

Glavna ornitološka in turistična zanimivost v bolgarskem delu Dobrudže je Rt Kaliakra, katerega 70 metrov visoki klifi se zajedajo v Črno morje. Zaradi lege in odličnega razgleda je Kaliakra izjemna točka za opazovanje selečih se ptic, predvsem ujed, pelikanov in morskih ptic. Za višek selitve ujed smo sicer bili sredi avgusta ravno nekoliko prezgodnji, kljub temu pa smo videli posamezne seleče kratkonoge skobce (*Accipiter brevipes*) in stepske lunje (*Circus macrourus*). Veliko bolj pestro je bilo dogajanje v grmovju in na skalah. Rt je domovanje še enega specialista, ki ga najdemo samo v tem delu naše celine – črnomskega kupčarja (*Oenanthe*

pleschanka). Njihovo opazovanje se je izkazalo za veliko enostavnejše, kot smo pričakovali, saj tu med številnimi turisti nemoteno skačejo po razvalinah trdnjave na koncu rta.

V grmovnih in gozdnih sestojih na Kaliakri je mrgolelo selečih se ptičev pevcev, med katerimi so zbuiali pozornost pri nas zelo redki mali muharji (*Ficedula parva*) in veliki slavec (*Luscinia luscinia*). Na stepskih površinah so nas razvajale številne zlatovranke (*Coracias garrulus*), poleg njih pa tudi črnočeli srakoperji (*Lanius minor*) in laški škrjanci (*Melanocorypha calandra*), ki jih lahko na domačih tleh opazujemo bolj poredko oziroma le izjemoma.

Poleg Kaliakre smo v južni Dobrudži obiskali še jezera Durankulak in Shabla, ki sta pomembni gnezdišči plevelne trstnice. Tu smo prav tako opazovali kratkonoge skobce in še številne bolj pogosto vrste vodnih ptic, kot so rjava čaplja (*Ardea purpurea*) ter spremenljivi (*Calidris alpina*) in srpokljuni prodniki (*Calidris ferruginea*).

Teden dni je prehitro minil in že smo se polni vtisov odpravili na pot proti domu z gotovostjo, da se čimprej vrnemo v izjemno zaledje Črnega morja.]

KALIAKRA je s svojimi 70 metrov visokimi klifi **ENA IZMED NAJBOLJŠIH TOČK ZA SPREMLJANJE SELITVE** na vzhodnoevropski selitveni poti.

foto: vse
Aleksander Kozina